

Handläggare
Kommunstyrelseförvaltningen
Heidi Pintamo
Avfallsstrateg
08-578 299 75
[mailto: heidi.pintamo@tyreso.se](mailto:heidi.pintamo@tyreso.se)

Handlingstyp
Bilaga utredning
Avfallshantering i
större samfälligheter
Datum
2024-05-02

Sida
1 (4)
Diarienummer
KSM2023-321

Mottagare
Kommunstyrelsen

Bilaga 3, enklare prövning av barnets bästa

Barnperspektiv

Flera kvaliteter i den byggda miljön som är centrala för barnvänlighet berörs av utredningen:

- En ren miljö – en miljö fri från skräp, föroreningar, buller och annat som kan störa och hindra användning.
- Säkerhet och trygghet – reglering av trafik och andra oförutsägbara risker samt främjande av barns egen riskhantering och trygghet. Se och synas är viktigt för barns upplevda trygghet.
- Frihet – barns rörelsefrihet, möjlighet att använda utemiljön och utmana sig själva.

Utredningen berör även barns framtid, att kunna ha fortsatt tillgång till olika resurser.

Barns förutsättningar i gaturummet och trafikmiljöer skiljer sig från vuxnas. Sinnerna syn och hörsel är inte färdigutvecklade hos yngre barn och barn mognar i olika takt. Att ställa om blicken från närseende till fjärrseende är svårt för små barn och synfältet är snävare än hos vuxna. Barn är kortare än vuxna. Det gör att de upplever sikthinder och dessutom syns sämre på grund av sin storlek. Barns bedömningsförmåga är inte färdigutvecklad i tidig ålder. Uppfattningen av bilars hastigheter kan vara svår, liksom avläsning av trafikspecifika skeenden. Det går inte att sätta fasta åldersgränser för när barn kan vistas i trafiken på egen hand eftersom variation är stor. De viktigaste aspekterna av gaturummet för att barnen ska känna sig trygga är att fordonen, bilar som cyklar, är få och kör med låg hastighet. Barn och unga föredrar tydlighet i den byggda miljön. Det innebär separerad trafik, upphöjda samt tydliga övergångsställen, trafikljus och tydliga skyltar.

Med utredningsområdet avses de berörda samfällighetsområdena i Krusboda, Öringe och Fårdala.

- 1. På vilket sätt, direkt eller indirekt, berörs barn och unga av beslutet eller åtgärden?** Barn och unga lever och nyttjar sina närmiljöer, därför berörs de alltid mer eller mindre av förändringar i den. Utredningen om avfallshantering i stora samfälligheter berör barn i mindre grad då den inte föreslår större förändringar. Förändringen berör befintliga platser för avfallshantering. Avsikten är att fortsätta nyttja dem, att bygga ut avfallshanteringen vid dem i begränsad mån, istället för att tillskapa nya platser. Barn och unga som bor i området har vanan av att vid dessa platser rör sig större fordon för att hantera avfall, likväl som att andra som lämnar sitt avfall vid dem. Kanske de själva ibland hjälper till med återvinningen. Nu tillkommer dock fler fordonsrörelser då fler avfallsfraktioner ska hanteras. Det tillkommande berör matavfallshämtning en eller två gånger i veckan samtidigt, parallellt bör restavfallsmängden minska.

Förpackningsavfall hämtas redan idag från återvinningsstationerna, avsikten är att fortsätta nyttja dem. En ytterligare plats för förpackningsavfall föreslås i Krusboda på Stensötegången. Det leder till fler fordonsrörelser vid den platsen samtidigt som det bör leda till att de blir något mindre avfall som hanteras vid de två platserna som finns i Krusboda idag.

Det är bra att återvinningsmöjligheterna i utredningsområdet byggs ut för barn och unga och kommande generationer. På så vis kan jordens resurser användas mer återhållsamt vilket även gynnar klimatet. Då inriktningen är att Tyresö kommun ska vara ansvarig för driften för mat- och restavfallsbehållarna likväl som förpackningsavfallet är förutsättningarna goda för en miljö fri från skräp kring avfallsbehållarna.

- 2. Har berörda barn och unga fått ge sina åsikter och har de beaktats?**

Det är ett barnperspektiv som presenteras, det vill säga de vuxnas syn på barns möjligheter, upplevelser och känslor. Ej barnets perspektiv, att barn själva kommit till tals, då utredningen inte bedöms innebära några större förändringar för barn.

- 3. Har barn och ungdomars hälsa, utvecklingsbehov och säkerhet beaktats?**

Ja, säkerhet genom att beakta placeringar av tillkommande behållare samt borttagande av befintliga behållare. Platserna där avfallshanteringen sker idag är på platser dit barn och unga generellt inte söker sig, de ligger i "utkanterna" av bostadsområdena, vid vägar och parkeringsplatser. De är vid synliga platser där fordon lätt kan nå dem. Dock kan barn och unga passera dem när de förflyttar sig mellan olika målpunkter. Vid korsningen Krusbodavägen Myggdalsvägen finns en avfallsbehållare på trottoaren där även en cykelväg finns och två övergångsställen. Många

passerar platsen även på väg till en busshållplats. Den behållaren rekommenderas tas bort. Dels är placeringen olycklig, dels kan en behållare tas bort då området har fler restavfallsbehållare än vad behovet är, särskilt när mer avfall kommer sorteras ut.

Det finns en målpunkt där barn vistas och en avfallsbehållare finns, i Fårdala mellan Akvarieparkens lekplats och förskolan Vattenhjulet. Därutöver finns en nära Fårdala skola. Utredningens förslag är att ta bort dessa två behållare då området har fler restavfallsbehållare än vad behovet är. Det är bra att ta bort just dessa då det är bättre för barn och unga att avfallshämtning inte sker i direkt eller i nära anslutning till deras målpunkter. Åtgärden kommer göra platserna något tryggare för barn men ett fortsatt behov av transporter till förskola och skola finns kvar.

Hälsa ur bullerperspektiv prioriteras genom att återvinningsplatser av glas- och metallförpackningar, som låter mycket vid tömning, även fortsatt koncentreras till ett fåtal platser i området. En ny plats för hantering av förpackningsavfall tillkommer dock för att förbättra tillgängligheten för fler, där hanteras både mat- och restavfall redan idag. Förslaget ser likadant ut för övrigt förpackningsmaterial, vilket bidrar till färre fordonsrörelser till olika platser i utredningsområdet. Dock kommer det bli fler transporter till just de platserna där antalet fraktioner ökar. Fordonsrörelser påverkar förutom trygghet och bullernivåer även luftkvalitet. Även de fordon som är elbilar påverkar luften lokalt. Barn är särskilt utsatta för luftföroreningar. Barn rör sig mera och har en snabbare andning samtidigt som lungorna är mindre. Det gör att relativt mer luftföroreningar tas upp i ett barns luftvägar och lungor jämfört med vuxna.

Det som kan främja barns och ungdomars utvecklingsbehov är att de genom åtgärderna kan lära sig mer om cirkularitet i vardagen i sin närmiljö. Ur utvecklingsperspektiv är det heller inte negativt att ha fordon i sin närmiljö, då fordon är en del av den byggda miljön var än barn vistas. Barn behöver öva sig i att samnyttja stadsrummen, men helst på sina villkor.

4. Har det identifierats risker som kan diskriminera enskilda eller grupper av barn och ungdomar?

Rekommendationen är att de nya avfallsbehållarna ska ha ett så lågt inkasthål som möjligt, så att alla ska kunna använda dem. En del kommer att ha längre till en plats för förpackningsinsamling än andra. Dock är det ett bättre val än att placera ut insamlingsplatser på många fler platser, utifrån andra perspektiv såsom buller, ökad trafik på fler platser och kostnader.

5. Vilka olika handlingsalternativ har identifierats?

De möjligheter till olika handlingsalternativ som finns rör placering av avfallsbehållare, hur många, placering samt vilka fraktioner. Det går att ha både fler och färre behållare vilket då exempelvis påverkar tömningsfrekvens, trafikstring, tillgänglighet, sårbarhet med mera. Dock finns inga fördelar från kommunens sida att föreslå omplacering av avfallsbehållare. Däremot skulle ett annat handlingsalternativ vara att ha färre matavfallsbehållare, dock skulle det missgynna utsorteringsgraden. Ett ytterligare alternativ är att placera ut fler behållare för förpackningsavfall vid de fåtalet avsedda platser för att minska antalet transporter, eller att sprida förpackningsavfallshanteringen till fler platser.

Samtliga förslag med sina för- och nackdelar. På sikt behöver en bedömning göras om fler/färre platser eller antal behållare behövs. Tidsaspekten är en viktig faktor då den nya lagen om fastighetsnära förpackningssortering träder i kraft i januari 2027, utöver att den har inverkan på miljönyttan då en ökad återvinning minskar resursslöseriet och stärker den cirkulära ekonomin. I det här uppdraget är bedömningen att fler platser för förpackningsinsamlingsplatser också kan bidra till att genomförandet dröjer längre. Utöver att det i områdena redan finns en vana att ta förpackningsmaterial till de platser som föreslås bli kvar.

6. Har en analys för olika handlingsalternativ gjorts utifrån barnets bästa?

Ja, att utveckla, i stället för att planera för helt nya insamlingsplatser, är det handlingsalternativ som ses som det som främst gynnar barnen. Likväl som att ta bort tre behållare, som är på platser där barn leker eller har en målpunkt som oskyddade trafikanter, snarare än att behålla dem. På sikt behöver en bedömning göras om fler/färre platser eller antal behållare behövs eller andra om andra alternativ kan bli aktuella, särskilt om det skulle visa sig att förändringarna på något sätt skulle göra livsmiljön betydligt sämre för barnen i utredningsområdet.

7. Planera för återkoppling och utvärdering.

Ej aktuellt då ingen dialog med barn och unga har eller planeras att genomföras.